

Anne ve babalar nasıl müdahil edilir?

"Gelişimin sınır taşları", çocuğun yuva ve gündüz bakım evine kabul edilmesi esnasında anne ve babalara tanıtılan bir çalışma metodudur. Anne ve babaların buna açıkça onay vermesi gerekli değildir, çünkü gelişimin gözlemlenmesi, çocuk gündüz bakım hizmetinin normal olarak ifa ettiği bir görevdir. Eğitimcilerin, çocuğun gelişimi açısından, veli görüşmesi kapsamında ebeveynlere geri bildirimde bulunmaları her halükarda vazgeçilmezdir. Eğitimciler ve veliler böylece yapmış oldukları gözlemleri paylaşabilirler, karşılıklı beklentilerini ve imkanları görüşerek açıklığa kavuşturabilirler ve gerekli olan durumlarda hangi adımların atılması, çocuğun gelişimi esnasında nasıl desteklenmesi ve ona hangi görevlerin verilmesi gerektiğine karar verebilirler.

"Sınır taşlarının" sonucundan kim bilgi sahibi olacaktır?

"Sınır taşlarıyla" elde edilen bireysel verilerin, çocuk yuvası ve gündüz bakım evi veya çocuk gündüz bakım personeli tarafından üçüncü şahıslara iletilebilmesi için, anne ve babaların öncesinde izin vermeleri mutlak olarak gereklidir. Bunun haricinde, "sınır taşları" değerlendirme formu bilgi gizliliğine riayet edilerek kapalı şekilde saklanmak zorundadır.

"Brandenburg eyaletinde çocuklar için gündüz bakım hizmetleri" konusuna ilişkin bilgileri internette aşağıdaki adreste bulabilirsiniz:
www.mbjs.brandenburg.de/kita-startseite.htm

Gelişimin sınır taşları

Bir erken tanı metodu

Grenzsteine der Entwicklung –
Ein Instrument der Früherkennung

Yayımcı: Brandenburg Eyaleti Eğitim, Gençlik ve Spor Bakanlığı
(basın kanunu uyarınca sorumlu)
Basın ve Halkla İlişkiler
Heinrich-Mann-Allee 107, 14473 Potsdam
Tel.: 0331/866 35 21, Faks: 0331/86635 24
E-posta: poststelle@mbjs.brandenburg.de
Internet: www.mbjs.brandenburg.de/kita-startseite.htm

Basım: GS Druck- und Medien GmbH, Potsdam
(GS Basım ve Medya Ltd.Şti., Potsdam)

Baskı: Aralık 2013

Sevgili anne ve babalar,

Bundan birkaç yıl öncesiyile kar-
şılaştırıldığında, bugün çocukların
nasıl gelişme gösterdikleri konu-
sunda çok daha fazla şey biliyo-
ruz. Bilim adamları, her çocuğun
farklı ve başka bir tempo içerisinde
gelişim gösterdiği konusunda
hemfikirler.

Buna rağmen, çoğu çocuk tarafın-
dan belli bir yaşta ulaşılması ve
"sınır taşları" ile tanımlanan bazı
gelişim hedefleri bulunmaktadır.

Gelişimlerin farklı şekilde seyretmesi,
hemen bir alarm sinyali manasına
gelmemelidir, ancak bu durum daha
dikkatli olunması gerektiği konusunda
önemli bir ipucu teşkil etmektedir. Şefkatle
ve itinalı şekilde yapılacak bir gözlem,
eğitmenlerin, anne ve babalar ile
birlikte, çocukların gelişimleri
açısından kayda değer adımları için
hangi bireysel teşviklerin en uygun
olduğuna karar vermeleri açısından
yardımcı olacaktır.

Institut für angewandte Sozialisationsforschung/Frühe Kindheit e.V.-
infans enstitüsü (Uygulamalı sosyalleşme araştırmaları/erken çocukluk
dönemi enstitüsü, kayıtlı dernek), Tübingen Üniversite Kliniğinde görev
yapmakta olan gelişim nörolojisi uzmanı Profesör Richard Michaelis'in
bilimsel çalışmasını dayanak alarak, "sınır taşları" ile, çocuklarda risk
durumlarının erken tanısına yönelik bir metod oluşturmuştur. "Sınır taş-
ları", eğitmenlere, belli zaman aralıklarında çocukların gelişimini göz-
lemele ve olumsuz etkileri görme imkanı sağlamaktadır.

Normalden sapmalar tedirginliklere yol açabilmektedir. Anne ve babalar
genelde, çocuklarının diğer çocuklardan farklı veya daha yavaş bir ge-
leşme gösterdiklerini öğrendiklerinde, kendilerini yalnız bırakılmış his-
setmektedirler. Gelecekte bu tedirginliğe yol açan hiç bir sebebin bu-
lunmamasını kalpten istiyorum. Çocuk yuvalarını ve okulları, tüm
çocuklara gereken değeri veren, ilgi gösteren ve bireysel olarak teşvik
eden ve onları bu şekilde kabul eden bir topluluk haline getirmek isti-
yoruz. Anne ve babalar ve eğitmenler, çocukların bakış açılarını kav-
rarlarsa ve beraberce, çocuk yuvalarının, çocukların ihtiyaçlarını nasıl
en iyi şekilde karşılayacakları konusunda kafa yorarlarsa, "sınır taşları"
dışlanmaya sebebiyet vermeyecek, aksine çocukların, çocuk yuvası
topluluğu içerisinde, bireysel gelişimlerinin desteklenmesinde, eğitmen-
lere ve anne ve babalara yardımcı olacaktır.

Martina Münch

Dr. Martina Münch
Brandenburg Eyaleti Eğitim, Gençlik ve Spor Bakanı

Çocuklar nasıl gelişim gösterirler?

Çocuğa olan bakış açımız, geçtiğimiz yıllar içerisinde oldukça de-
ğişmiştir. Araştırmalar, gelişim süreci seyirlerinin, çok bireysel olduk-
larını doğrulamaktadırlar. Belirli gelişim kademeleri için sıralama aç-
ısından eşit bir seyir söz konusu değildir. Buna rağmen, çocuk gelişimi
hakkında olmazsa olmaz belli başlı bazı geçiş evreleri sıralamak
mümkündür. Bunlar, çocukların yaklaşık % 95' inin belli bir yaşa
kadar elde ettiği gelişim hedefleridir. Bunlar, "sınır taşları" kapsamında
tanımlanmışlardır.

Beklenen normdan sapmalar ve farklılıkların hepsi, özel bir bozukluk
veya göze çarpan bir durumun bulunduğu anlamını taşımazlar.
Ancak: Bir çocuk, belirli bir zaman sonra, belli bir gelişim kademesine
ulaşmazsa, böyle bir durumda daha çok itina gereklidir. Gelişimdeki
gecikmelerin, göze çapan durumların veya engellerin zamanında
teşhis edilmesi gereklidir. Bununla ilgili olarak, çocuğun teşvik edil-
mesine ne kadar erken başvurulursa, o kadar etkili bir uygulama
söz konusu olacaktır.

"Gelişimin sınır taşları" nasıl işlev görür?

"Gelişimin sınır taşları", eğitmenlerin dikkatini, seyir esnasında çu-
cuklarda belli başlı bazı gözlemlenebilir becerilerin görüldüğü önemli
gelişim ve eğitim devrelerine yönlendirir. Bu esnada, birçok çocuk,
çocuk gelişiminin bu geçiş evrelerini, göze çarpar olumsuz bir
gelişme olmaksızın geçerler. Buna karşın, ulaşılmayan sınır taşları
bir uyarı işlevine sahiptir. Eğitmenler, gelişimde olumsuz etkilerin
bulunduğuna dair ipuçları elde ederler. Onlar bu ipuçlarını kendi pe-
dagojik çalışmalarını için kullanırlar ve konuya açıklık getirmek adına
vakit kaybetmeden anne ve babalarla iletişime geçerler. Bu durumda
anne ve babalar, erken evre yardım sağlama noktalarına, sosyal
pedagoji ve psiko-sosyal kurum merkezlerine veya çocuk doktorlarına
ve konuya yönelik uzmanlık alanı niteliklerine sahip psikologlara
başvurmalıdırlar. Bunlar, kendi yöntemleriyle, bir adım atmanın gerekli
olup olmadığını ve hangi uygulamanın gerekli olduğunu tetkik ederler,
çünkü "sınır taşları" bir teşhis metodu olmayıp, yalnızca ilk önemli
ipuçları verirler.

"Sınır taşları" nasıl uygulanır?

"Sınır taşları", hem çocuk yuvalarında, hem de çocuk gündüz bakım
evlerinde uygulanabilirler. Burada gerekli olan şart, küçük çocukların
gelişimi ve gözlemele ile ilgili temel teknikler hakkında genel bilgilerin
mevcut olmasıdır. "Sınır taşlarından" faydalanmaya geçilmeden önce
her halükarda, yorumlama ve sonuçlarla ilgili açıklamalar ve ipuçları
okunmalıdır. ("Brandenburg eyaletinde çocuklar için gündüz bakım
hizmetleri" konusuna ilişkin bilgileri internette aşağıdaki adreste bu-
labilirsiniz: www.mbjs.brandenburg.de/kita-startseite.htm).

Eğitmenler ve çocuk gündüz bakım personeli, "sınır taşları" ile ilgili
olarak, gençlik kurumlarının, belediyenin ve serbest sektör liderlerinin
uygulama danışmanlarından bilgi alabilirler. Eğitmenler için gelişim
eğitimi, „Sozialpädagogisches Fortbildungsinstitut Berlin-Branden-
burg“ (Berlin Brandenburg sosyal pedagoji ileri eğitim enstitüsü) ta-
rafından verilmektedir.

Altı gelişim alanı

"Sınır taşları" kullanılarak, günlük hayattaki olaylar kapsamında çu-
cukların altı adet gelişim alanı, belirli bazı günlerde gözlemlenir:

- 1. Dil edinimi**, örnek: anne ve baba demek (15 ay), 3-5 kelimelik
cümleler (36 ay), olaylar/hikayeler, zaman ve mantık açısından
doğru sıralama içerisinde anlatılır (48 ay);
- 2. Bedensel motor beceri** (bedenin aynı tarzdaki düzenli hareket
seyirlerinin bütünü), örnek: göbek üstü yatış pozisyonundan sırt
üstü yatış pozisyonuna dönme (12 ay), serbest yürüme (18 ay),
üç tekerlekli bisiklet veya benzeri bir aracın hedefe odaklı ve
emin olarak hareket ettirilmesi, (48 ay);
- 3. El/parmak motor becerisi**, örnek: küçük eşyaların bir elden
diğere bir ele geçirilmesi (6 ay), işaret parmağının bilinçli olarak
kullanılması (18 ay), çocuk makası yardımıyla düz bir çizgiyi takip
ederek kesmek (60 ay);
- 4. Bilişsel gelişim** (davranış stratejileri geliştirme, dikkat ve kon-
santrasyon, oyun içi davranışlar, düzenleme ve sınıflandırma
yapma becerileri), örnek: yavaş şekilde ileri geri hareket eden bir
eşyanın gözlerle takip edilmesi (3 ay), yetişkinlerin alışkanlıklarının
taklit edilmesi (18 ay), N-soruları (neden, niçin, nerede, ne zaman,
nereden (48 ay);
- 5. Sosyal beceri** (diğer çocuklar ve yetişkinlerle sosyal ilişkiler
kurma ve bu ilişkilere yön verebilme yetenekleri), örnek: tanıdık
ve yabancı kişilerin ayırt edilmesi (9 ay), "hayır" kelimesinin ma-
nasının anlaşılması (18 ay); çocuğun başkalarıyla paylaşımda
bulunmaya hazır olması (48 ay);
- 6. Duygusal beceriler** (kendi duygusal deneyimini algılayabilme
ve böylece kendi duygusal becerisini geliştirebilme yetenekleri),
örnek: gülmek, göz teması, ses çıkarma ve tanıdık kişilerin ken-
disiyle konuşması durumunda yapılan hareketler (6 ay), günlük
sıkıntılar karşısında 3 dakika içerisinde sakinleşme (24 ay), çu-
cuğun kız veya erkek olduğunu bilmesi (48 ay)

Verilerin toplandığı form, her çocuk için bireysel olarak tutulur. Bu,
çocuk belli bir yaşa geldiği zaman (3, 6, 9, 12, 15, 18 ve 24 aylıkken),
3 yaşından itibaren ise yıllık olarak doldurulur (36, 48, 60 ve 72 ay-
lıkken). Güvenilir sonuçlar almak için, belli bir tarihten itibaren (ge-
nellikle çocuğun doğum gününden itibaren) azami iki hafta gibi kısa
zaman periyotlarına riayet edilmelidir.